

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velloiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Kannatamme lämpimästi rajapintojen lisäämistä julkisen tiedon hyödynnettävyyden edistämiseksi. Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut siihen, että "[l]ähtökohtana on, että julkiset toimijat avaavat julkiset rajapinnat, jos niitä ei ole erityistä syytä pitää niitä suljettuna."

Hallitusohjelma huomioiden, olisi syytä arvioida tulisiko rajapintojen käytöstä säätää direktiivin edellyttämää minimiä laajemmin. Rajapinnat edistävät kaikkien tietoaisteiden käytettävyyttä.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

Kannatamme julkisuuslakiin ehdotettua muutosta asiakirjan antamistavan päivittämisestä. Samassa yhteydessä julkisuuslakia on syytä tarkastella laajemminkin. Viranomaisten tiedot ovat rekistereissä hyvin laajalti sähköisessä muodossa. Tällöin on paitsi kansalaisten, organisaatioiden kuin myös viranomaisten kannalta helpompaa, että asiakirjat annetaan sähköisessä muodossa.

Kun julkisuuslakia päivitetään, olisi samalla syytä täsmentää, että hyvä tiedonhallintatapa merkitsee sitä, että tiedot annetaan sähköisessä, yhteen toimivassa muodossa. Edelleen olisi syytä ulottaa sama asiakirjan tai tietojen antamisen periaate sähköisessä, yhteentoimivassa muodossa lain 12

§:ssä tarkoitettuihin tietoihin. Esimerkiksi henkilön osaamista koskevat tiedot ovat helposti hyödynnettävässä digitaalisessa muodossa ainoastaan koulutuslaitosten rekistereissä. Näiden tietojen hyödyntäminen on erityisen tärkeää henkilöiden työllistymisen ja osaamisen päivittämisen kannalta.

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistattekko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

-

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Teknologiатеollisuuden lausunto avoimen datan direktiivin täytäntöönpanosta

Teknologiатеollisuus kannattaa lämpimästi tiedon avaamista avoimen datan direktiivin edellyttämällä tavalla ja pitää tärkeänä että samalla parannetaan julkisen tiedon hyödynnettävyyttä direktiiviä laajemmin sekä vahvistetaan kansalaisten tiedollista itsemääräämisoikeutta julkisuuslaissa.

Pääviestit

- Ehdotettu tiedon jakaminen rajapintojen kautta on äärimmäisen kannatettavaa ja parantaa olennaisesti tiedon hyödynnettävyyttä.
- Julkisuuslakiin ehdotettu tiedon antaminen sähköisessä muodossa on periaatteessa kannatettava mutta ehdotus ratkaisua koskevan asiakirjan sähköisessä muodossa antamisesta on

laajennettava samalla yleiseksi: asiakirja on aina annettava sähköisessä muodossa, jos ei toisin säädetä tai jos se ei teknisistä syistä ole mahdotonta.

- Samassa yhteydessä on myös syytä vahvistaa kansalaisten tiedollista itsemääräämisoikeutta ja säätää viranomaiselle velvoite antaa henkilölle häntä itseään koskevat tiedot sähköisessä, yhteen toimivassa muodossa.

Rajapinnat

Kannatamme lämpimästi rajapintojen lisäämistä julkisen tiedon hyödynnettävyyden edistämiseksi. Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut siihen, että "[l]ähtökohtana on, että julkiset toimijat avaavat julkiset rajapinnat, jos niitä ei ole erityistä syytä pitää niitä suljettuna."

Hallitusohjelma huomioiden, olisi syytä arvioida tulisiko rajapintojen käytöstä säätää direktiivin edellyttämää minimiä laajemmin. Rajapinnat edistävät kaikkien tietoaisteistojen käytettävyyttä.

Julkisuuslain päivittäminen digitaali-aikaan

Kannatamme julkisuuslakiin ehdotettua muutosta asiakirjan antamistavan päivittämisestä. Samassa yhteydessä julkisuuslakia on syytä tarkastella laajemminkin. Viranomaisten tiedot ovat rekistereissä hyvin laajalti sähköisessä muodossa. Tällöin on paitsi kansalaisten, organisaatioiden kuin myös viranomaisten kannalta helpompaa, että asiakirjat annetaan sähköisessä muodossa.

Kun julkisuuslakia päivitetään, olisi samalla syytä täsmentää, että hyvä tiedonhallintatapa merkitsee sitä, että tiedot annetaan sähköisessä, yhteen toimivassa muodossa. Edelleen olisi syytä ulottaa sama asiakirjan tai tietojen antamisen periaate sähköisessä, yhteentoimivassa muodossa lain 12 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin. Esimerkiksi henkilön osaamista koskevat tiedot ovat helposti hyödynnettävässä digitaalisessa muodossa ainoastaan koulutuslaitosten rekistereissä. Näiden tietojen hyödyntäminen on erityisen tärkeää henkilöiden työllistymisen ja osaamisen päivittämisen kannalta.

Helsingissä, marraskuun päivänä 2020

Teknologiateollisuus ry

Jussi Mäkinen

Lakiasianpäällikkö, digitaalinen regulaatio

Mäkinen Jussi
Teknologiateollisuus ry